

BEMUTATJUK A NÉPSZABADSÁG VOLT FŐMUNKATÁRSÁT

Ne féljete

Kevés újságíró akad, akinek a neve és a munkássága annyira összeforrott a nemrég megszüntetett Népszabadsággal, mint a fanyar hangvételű írásairól ismert Rab Lászlóé (Budakeszi). De hallgassuk inkább őt arról, hogy kezdődött...

– Legelső újságcikkem a Népszabadságban 1986 szeptember elsején jelent meg, ami abban a környezetben, ahol akkor én éltem, óriási dolognak számított. Két évről már főállásban tudósítottam a lapot...

– Honnan is?

– Tíz évig írtam és küldtem a cikkeimet Zalaegerszegről – igazolja a sejtésem; ejtésében még mindig ott érződik a jellegzetes zalai akcentus –, 1988-97 között, amikor is meghívtak Budapestre. Összesen hét főszerkesztő alatt dolgoztam, közben volt vagy tíz kormánya Magyarországnak, s végbement, nem is tudom... – bizonytalanodik el – igen, volt két rendszerváltás is.

– Melyik volt a legjobb időszak pályafutásának?

– Ugyanaz, ami a lapnak és a magyar sajtónak is: egyértelmű, hogy a 90-es évek eleje volt az aranykor. Személy szerint rengeteget dolgoztam, állandóan úton voltam, jártam a vidéket. Főleg a kárpótlási ügyek érdekelték, könyvem is jelent meg ebben a témában a boldog emlékeztető *Magyarország felfedezése* című szociográfiai sorozatban. Ekkor tájt olyan fiatal kollégák jöttek hozzánk, mint *Uj Péter* vagy *Féderer Ágnes*, akik nemcsak a lap, hanem a magyar sajtó nyelv megújulásában is jelentős szerepet játszottak. Ugy éreztem, úgy éreztük, vége a kommunizmusnak, a protekcionizmusnak, a provincializmusnak, végre a teljesítmény, a tehetség utat törhet magának. És nem csak az újságírásban; az ország nagy részében ilyen bizakodó volt a hangulat, hogy mostantól az okos, a tehetséges, a kezdeményező, a vállalkozó ember fog boldogulni.

– De ugyancsak ez volt a kor, amikor a fél ország elvesztette a munkáját, újra kezdhette az életét, iparágak szűntek meg egyik napról a másikra...

– És, ami talán a legfájdalmasabb, hogy a vidéki élet korábbi alapját jelentő térszám-világ is az átalakulás áldozatává vált. Az a világ, ami gondoskodott azokról is, akiknek az önérvényesítő képességük csekély volt. Természetesen ezt is láttam, írtam is róla eleget, de akkor még úgy gondoltam, ez csak az átmenet nehézsége, afféle szülési fájdalom. De igaz van, az ország „boldogabbik” fele mintha elfeledkezett volna róluk, a vesztesekről, nem állt ki mellettük, ami aztán visszaütött, s máig visszaüt, amikor például a pedagógusok vagy az egészségügyiek ugyanazt a részvétlenséget tapasztalták-

tapasztalják a többi társadalmi csoport részéről.

– Talán ez is az egyik célja a politikának, mármint a mainak. De ne szaladjunk előre, inkább hadd kérdezzem meg, mikor kezdett félresiklani mindez? Például a sajtóban.

– Ma már azt mondom, az első perctől kezdve.

– Netán a privatizációval lenne mindez összefüggésben?

– Is. Eleinte az új, nyugati laptulajdonosok, legalábbis a Népszabadság esetében, nemigen szóltak bele a lapcsinálásba, a szerkesztőség életébe, bár tudjuk, nem volt ez mindenütt így. Az én területemen mindenesetre a napi munkámra semmiféle befolyást nem gyakorolt, hogy éppen ki a főreiszvényes. Ugyanúgy írtam a kilakoltatási riportjaimat akár bal-, akár jobboldali kormányok alatt.

Ma nekem, holnap neked

– Akkor hát, miért mondja, hogy eleve kódolva volt a „bukás”?

– Talán naivitásból, de apránként, lépésről lépésre kiadtuk a kezünkől az újságírói függetlenség legfőbb garanciáit; és itt már korántsem csak a Népszabadságról, az egész magyar sajtóról beszélek. Függetlenebbnek kellett volna maradni pénztől, politikától egyaránt.

– És akkor ugorjunk egy nagyot az időben. Hogy szerzett tudomást a lap megszűnéséről?

– Pontosabban: megszűntetéséről. Október 8. volt, talán néhányan emlékeznek rá, verőfényes, kora őszi nap, én épp a fiamat vittem egy „rangadóra”, a Honvéd közlekedési vállalatban focizik, amikor egyik kollégám hívott, hallottam-e, mi történt. Először nem is értettem, miről beszél, nem hittem el, a meccsre és a gyerekre koncentráltam. Csak a mérkőzés után, amikor fölmentem a netre, és láttam a kiadó közleményét, hogy „fölfüggesztik” a lap megjelenését, fogtam föl, mi történt. De akkor egy pillanat alatt tudatosult bennem az is, hogy itt a vége.

– Miért?

– Mindenki ezt kérdezi, megjegyzem, mi, érintett újságírók is ezt kérdeztük és kérdezzük máig. A kiadó gazdasági okokra hivatkozott, de ez nevétséges. A Népszabadság, minden példányszámcsökkenés ellenére (ami, megjegyzem, világtendencia, nagy múltú világlapok példányszáma zuhan, nem egy meg is szűnt az elmúlt években), a politikai napilapok terén piacvezető volt az utolsó pillanatig Magyarországon. Ez a lap egymaga több előfizetővel és napi vásárlóval rendelkezett, mint az összes hazai politikai napilap együttvéve!

– Ha nem gazdasági, akkor miféle okok?

– Nem látok a kulisszák mögé, nem ismerem a részleteket, csak feltételezéseim vannak, de meggyőződésem, hogy politikai döntés volt a történetek háterében. Egyszer majd egy új, oknyomozó újságíró-nemzedék talán kideríti az igazságot. A Népszabadságról is, meg mindarról a sok galádságról, ami az elmúlt időszakban Magyarországon történt és történik a mai napig.

– Eltelt a megszűnés óta két hónap. Mi van a szerkesztőséggel? Tartják-e a kapcsolatot egymással?

– Hála a korszerű technikának, napi kapcsolatban vagyunk, és tőlünk telhetően közös fellépéseink is vannak. Ilyen volt, amikor a Fédél Nélkül néhány oldalt bocsátott a megszüntetett Népszabadság újságírói rendelkezésére, akárcsak a francia Liberation; de volt szolidaritási koncert, nemzetközi sajtótájékoztató Bécsben stb.

– Ne szerénykedjék, említsük meg azt is, hogy egy videoblogot indított a Facebookon *Nyolc óra negyven címmel. Mi ez a „Nyolc óra negyven”? Mármint a cím.*

– 2016. október 8-án reggel 8:40-kor került föl a már említett közlemény az internetre a Népszabadság felfüggesztéséről-megszűnéséről. Rövid szkeccs filmjeinken ismert és kevésbé ismert emberek szólnak meg a lapról, közállapotainkról.

– Mit jelentett önnek a Népszabadság?

– Mi nem azért lettünk neves újságírók, mert annak születtünk; bennünket a Népszabadság emelt föl. Nem mi tettük nagygyá a lapot. Megszűntetésével nemcsak az olvasótáborát, még csak nem is a baloldali-liberális érzelmű magyar állampolgárokat rövidítették meg, hanem a magyar sajtó egészét gyalázták meg.

– Egy maga fajta, lap nélkül maradt újságíró hogy látja a jövőt? Nem fél?

– Assisi szent Ferenc egyik mondásával válaszolok: „Minden munka egyaránt tisztességes.” Van két kezem, nemcsak írni tudok velem, sok egyebet is, ha kell. Nem félek.

Biatoris Oz